

Komandi partur

Í komandi parti verður hildið fram við frásøgnini hjá Kristian Djurhuus, sum má sigast at vera høvuðsmaðurin fyri at fremja lóggávuna um, at ognarleys fingur traðir.

Ein av eyðkendu myndunum hjá D.J. Danielsen. Við hvítu klæðunum, var armurin við avkvettu hondini sjónligari. Myndin er tikin á umrøddu kanningarferðini saman við Casement í 1903.

tiknar sum gíðslar, tí maðurin ikki kom við kravdu nøgdini av gummi. Hvør maður, kvinna og barn vóru hildin sum trælir í ólukkumáta. Rópini hjá fólkinum er: "Nær hava teir hvítu gummisavnararnir fingið nóg mikið av gummi? Nær eru teir nøgdir? Nær fara teir av landinum og lata okkum fáa frið? Fara teir at drepa okkum øll, áðrenn teir fara?" Hetta vóru spurningar sum ofta eru settir, men hvussu kunnu teir verða svaraðir?

Nógv innfødd bóðu meg greiða góðum hvítum fólki í fjarum londum frá, hvussu ringstøðan var hjá teimum, so tey við Guds hjálp kunnu sleppa undan hesum harra-dømi. Eg vil greiða øllum, eg kann, frá hesum ræðuliga trælakhaldi, sum fer fram í Congostatinum. Um hetta ræðustýrið heldur fram leingi afturat, verða nógv øki púra manntóm. Tá fer Europa kanska at vakna. Men tá verður tað ov seint".

Dollin greiddi eisini frá, at hann mangan hevði lagt seg upp í millum fyri at forða belgisku handlangarunum at gera seg inn á fólk.

Fólk vóru á gosi av tí, sum tey sóu og hoyrdu á hesum fundum. Dollin var ein karismatikari og dugdi at bergtaka fólk. Tað sást eisini seinni í Føroyum.

Tá ið Balolo missiónin sá undirtøkuna á hesum fundum, avgjörði hon sjálv at fara undir sína egnu fundarrøð, sjálvt um Casement, sum teir høvdu samtykt at biða eftir, framvegis ikki var komin aftur til Bretlands.

Samstundis tóku fleiri og fleiri trúboðarar greiða støðu fyri fólkinum í Congo og luttóku í kunningini um støðuna. Millum hesi vóru Alice og John Harris, sum eisini tóku kendar myndir av yvirganginum hjá stjórnini. Men hetta var aftaná Dollan. Hann hevur tískil verið íblástur hjá teimum og hinum trúboðarunum, sum seinni fóru upp í hesa rørslu.

Í mars 1904 varð herferðin móti víður-skiftini í Congo samskipað í ein felagsskap Congo Reform Association, har Congo Balolo Mission var ein partur við tí tilfari um støðuna í Congo, sum missiónin hevði.

Henda rørslan breiddi seg út um stóran part av Europa og eisini til USA, har ein av teimum virknu var kendi rithøvundurin

Mark Twain, sum gav út ein bókling við m.a. teimum mest kendu myndunum hjá Dollanum.

Trýstið var so stórt, at Leopold II í 1908 mátti lata Congo frá sær sum persónliga ogn, og Congo gjørdist eitt hjáland hjá Belgia. Hetta bøtti í hvussu um víður-skiftini.

Strikaður úr søguni

Tað kann staðfestast, at Dollin átti ein avgerandi leiklut í hesi gongd. Hansara tíð í rørsluni bleiv ikki so long. Men tað er greitt, at tað var hann sum byrjaði tað, sum seinni hendi.

Tað margháltliga er, at Dollin ikki er nevndur í tí, sum er skrivað um hesa søgu.

Havnarmaðurin sum broytt heimssøguna."

Bókin hevði ein samandrát á enskum, og hetta skapti áhuga hjá Neil Dickson á søgustovninum BAHN hjá bretsku Brøðrasamkomuni. Hansara áhugi førði til framhaldandi kanningar, og útslitið var ein dagføring av bókini á enskum í 2014, samstundis sum Postverk Føroya gav út eitt frímerki grundað á hesa søgu.

Viðurkendur av altjóða søgufrøðingum

Nevndu bókur hava skapt samband við søgufrøðingar í ymiskum londum í Vesturheiminum, og teir blástempla hesa søgu.

Millum annað er hon ummæld í "Journal of African History", sum verður útgivin av

av avrikinum hjá Dollanum.

Hetta merkir eisini, at í tí, sum nú verður skrivað nú um hesa søgu, verður eisini víst til hesa skrivning. Hetta er galdandi t.d. í USA, Canada, Europa og í Australia.

Tað eru eisini bókur á veg, sum koma at hýsa søguna hjá honum. Ein er hjá norðmanninum Espen Wæhle, sum er Congo-serfrøðingur. Hann hevur verið ein góður stuðul og hevur gjørt sítt fyri at kunna um Dollan í Noregi.

Hann er nú við at skriva eina bók um sjómenn úr norðurlondum í Congo, og hann sigur, at tá er sjálvsagt at skriva um skiparan og meistaran hjá Casement.

Ein annar er bretin, Reginald Hall, sum er sonur ein trúboðara í Ikau, sum var næsta missiónsstøðin hjá Bonginda, har Dollin hevði støð.

Hann hevur granskað søguna hjá missiónini í Congo, men tað hevur verið eitt hol í hansara vitan. Men eftir at hava lisið um Dollan hevur hann fingið svarið.

Hann er tískil eisini grundað á tilfari, sum hann hevur fingið frá mær, við at skriva eina breiða søgu um Congo Balolo Mission, har henda søgan um Dollan eisini verður ein partur.

Einasti føroyingur sum hevur broytt heimssøguna

Tað kann sigast, at Dollin er ein partur av heimssøguni, tí hansara virki hevur umfata fleiri lond og fleiri heimspartar.

Hann er ein fyrimynd, eisini hjá ungum fólki. Hann var bara 32 ár, tá ið hann legði til brots at verja tey forfylgdu í Congo.

Hann fekk annars óbeinleiðis víðurkennning frá belgisku stjórnini longu í 1904. Hon vildi ikki loyva honum aftur til Congo, so nógvan skaða, sum hann hevði volt myndugleikunum. Størri víðurkennning kundi hann ikki fáa.

Hann varð føddur 25. juni 1871. Komandi ár eru tískil 150 ár síðan, hann var borin í heim.

Nú standmyndir av Leopold II verða tiknar niður, hevði tað kanska verið hóskaði, um føroyska samfelagið vísti Dollanum víðurkennning, sum við at reisa honum eitt minnisverki og at hýsa honum í almenna føroyska søguskrivning, eisini til skúlabrúk. Ein maður við slíkum avriki má vera verður at minnast.

Henda myndin er tikin á somu ferðini á heysti í 1903.

Heldur ikki av sínum samverkamonnum og síni egnu missión, sum gjørdist virkin í congorørsluni í fleiri ár. Á skjalasavninum hjá missiónini finst ikki so mikið sum eitt skjal hjá honum, hóast hann kom heim úr Congo við sínum egnu frágreiðingum og myndum. Tær myndir, sum Dollin hevur tikið, og sum høvdu eina avgerandi ávirkan, hava onnur fingið heiðurin av.

Men tað er kortini nú eydnast at fáa tilfar frá øðrum keldum í Bretlandi, USA og Írlandi, so søgan í dag kann forteljast.

Søgan er komin aftur til lívs

Dollin var trúboðari hjá Brøðrasamkomuni frá 1904 til hann doyði í 1916. Í Føroyum hevur hansara søga í Congo eisini stórt sæð verið ókend, hóast tað var kent, at hann hevði havt onkran leiklut í hesi søgu.

Men í 2007 fekst ein slóð til hesa søguna, sum í stuttum er endurgivin í hesi grein, og sum annars kann lesast á heimasíðuni: olijacobsen.com

Úrslitið var fyrst ein greinarøð í Sosialinum, og í 2010 kom út bókin "Dollin –

lærda háskúlanum í Cambridge, einum tí fremsta fróðskaparsetrinum í heiminum. Hetta er ein víðurkennning á hægsta stigi

Henda kenda myndin av einum pápa, sum hyggur at avkvettu limirnar hjá dóttirini er tikin av Alice Harris, sum við hesi mynd hevur fingið æruna av at hava byrjað umrøddu søguligu myndatøku. Men henda myndin er frá mei 1904, árið eftir at Dollin tók allar sínar myndir.